

GULDBORGSUND

Ansøgning om konkrete forsøg i Frikommuneforsøg II

Vejledning til udfyldelse af skemaet kan findes på www.sim.dk/frikommuneforsog-ii.

Frikommunenetværk	Børn som vores vigtigste ressource Guldborgssund, Gladsaxe og Ikast-Brande kommuner		
Titel på forsøg	Fleksible læringsmiljøer – udvikling af klassebegrebet i folkeskolen		
Deltagerkommuner	Guldborgsund Kommune		
Faglig kontaktperson	May-Britt Hermann		
	Telefon	2518 2359	E-mail mher@guldborgsund.dk
Netværkskoordinator	Susanne Schnohr		
	Telefon	2518 0250	E-mail susc@guldborgsund.dk
Dato for ansøgning	1. maj 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Kort opsummering:

Frikommuneforsøget vil udfordre den traditionelle grundstruktur omkring klassebegrebet i folkeskolen: en klasse, en lærer, en time, et fag. Baggrunden for dette er, at der mangler den tilstrækkelige variation i skoledagen, som kan give mulighed for, at eleverne trives bedre og lærer mere.

Udgangspunktet og præmissen for forsøget er, at vi reelt skal kunne sikre, at alle børn lærer mere og trives bedre. Derfor skal vi også tidligt i skoleforløbet kunne organisere undervisningen med langt højere grad af variation end folkeskoleloven tillader i dag. Det vil sige at kunne udvikle fleksible læringsmiljøer, der går længere end den nuværende traditionelle grundstruktur tillader.

I forsøget skal der etableres fleksible læringsmiljøer, der er uafhængige af denne grundstruktur, således, at man kan tilrettelægge forløb og etablere hold, der kan tage udgangspunkt i elevernes individuelle læringsmål, interesser og læringsstile på tværs af aldersgrupper og spor. Undervisningen skal organiseres i teams og tværgående samarbejder, hvor en gruppe af medarbejdere har ansvaret for læringen hos en given gruppe af elever.

Målgruppen er i udgangspunktet alle elever i folkeskolen. I forbindelse med forsøgets afvikling, vil der dog være fokus på at følge forskellige grupper af elever, således at man kan vurdere om eventuelle særlige muligheder eller udfordringer for bestemte elever har betydning for, om man opnår effekt af forsøget.

Effekterne af forsøget forventes at blive:

- At forbedre elevernes læring (progression)
- At forbedre elevernes trivsel, relationer og sociale netværk
- At skabe bedre betingelser for at en skole kan organisere differentieret læring
- At nyttiggøre medarbejdernes faglighed og kompetencer bedre
- At forbedre medarbejdernes trivsel og arbejdsglæde

Frikommunenetværk (Gladsaxe, Guldborgsund og Ikast-Brande) har 3 spor:

- A. De udsatte børn og unge (2016 - 2019)
- B. Rammer og muligheder for trivsel, læring og udvikling i folkeskolen (2017 - 2019)
- C. Unge skal have en uddannelse (2017 - 2019)

Udgangspunkt har lige fra begyndelsen været, at Gladsaxe og Ikast-Brande primært ville etablere forsøg vedr. udsatte børn og unge (spor A).

Begge kommuner tilslutter sig, at de udfordringer, som frikommuneforsøget her "Fleksible læringsmiljøer – udvikling af klassebegrebet i folkeskolen" (spor B) adresserer, og den effekt, man vil opnå hermed er både relevant og aktuel, men er på nuværende tidspunkt ikke deltagerkommune i forsøget. Hvis regeringen vælger at imødekomme forsøget, vil man i begge kommuner konkret tage stilling til, om man vil indgå i forsøget med de muligheder, der gives.

1. Baggrund

Den grundlæggende hypotese for forsøget er, at en udvikling af folkeskolens grundstruktur med en klasse, en lærer, en time, et fag og et øget brug af fleksible læringsmiljøer vil sikre, at børn lærer mere og trives bedre.

Baggrunden for dette er, at det er nødvendigt at skabe en større variation, som kan reducere den ked-somhed, som kan konstateres blandt et relativt stort antal elever. Kedsomhed er en væsentlig barrierer for læring.

I August 2016 viste en rapport fra Den Nationale Trivselsmåling¹ at gennemsnitlig 26 % af alle elever i de danske folkeskoler keder sig. Elevernes opfattelse af at undervisningen er kedelig¹ stiger med alderen/klassetrin. Der er endvidere forskel mellem piger og drenge:

- For drenge stiger andelen som synes undervisningen er kedelig, fra 21,7 % i 4. klasse til 37,1 % i 9. klasse.
- For piger stiger andelen fra 11,9 % til 31,4 %.

Hovedresultatet af rapporten er, at 'kedsomhed' hænger sammen med stort set alt det, man *ikke* ønsker sig i skolen. Kedsomhed underminerer over en bred kam folkeskolens formål: jo mere eleverne keder sig i skolen, des værre går det typisk også, hvad angår læring, socialt forbundethed, troen på sig selv etc.

I undersøgelsen blev eleverne spurgt om deres oplevelse af læring. Spørgerammen blev designet til at afdække, hvorvidt læring påvirkes af elevernes oplevelse af at kede sig. Analysen viser, at der er en overvældende stærk sammenhæng mellem oplevelsen af 'ikke at lære noget' og det 'at kede sig'.

Eleverne blev bedt om at besvare spørgsmålet: Lykkes det for dig at lære det du gerne vil i skolen? Blandt de elever som svarende:

- 'Meget tit' var der 11 % der kedede sig
- 'Aldrig' var der 78 % som kedede sig

Kedsomhed fører til mindre læring.

Med folkeskolereformen er skoledagen for to år siden blevet længere. Det betyder, at hvorvidt undervisningen opleves som spændende af eleverne, er blevet endnu mere relevant for at fastholde elevernes motivation for at lære.

Variation reducerer kedsomhed, og denne variation kan man sikre ved, at læring er spændende og motiverende. Det kræver, at skoledagene kan tilrettelægges med høj grad af variation f.eks. gruppearbejde, digitale elementer, besøg udefra eller ture ud af huset. Det handler om, at aktiviteterne og variationen kan differentieres med henblik på at tilgodese den enkelte elevs læring og motivation til at engagere sig i læringssituationen.

I KL's seneste forvaltningsundersøgelse fra 2016² svarer 62 af 98 kommuner, at de arbejder med at nytænke den grundlæggende struktur i skoledagen. KL's vurdering er, at dette skal ses som et udtryk

¹'Fra kedsomhed til trivsel i skolen' (Undervisningsministeriet, august 2016).

²'Omstilling til en ny skole - resultater af spørgeskemaundersøgelse blandt de kommunale skoleforvaltninger' (KL, maj-juni 2016).

for at omstilling af den grundlæggende struktur i folkeskolen er en væsentlig omstillingsnøgle for at nå i hus med formålet for folkeskolereformen:

- 1) Folkeskolen skal udfordre alle elever, så de bliver så dygtige de kan
- 2) Folkeskolen skal mindske betydningen af social baggrund i forhold til faglige resultater
- 3) Tilliden til og trivsel i folkeskolen skal styrkes blandt andet gennem respekt for professionel viden og praksis

Denne vurdering bekræftes af Landets Kommunale Børne- og Kulturchefer (BKFChefer) og Skoleledereforeningen, der også oplever en stigende efterspørgsel på inspiration og udvikling af grundstrukturen for at fastholde elevernes læring og motivation.

Erfaringerne er, at den traditionelle grundstruktur omkring klassebegrebet - en klasse, en lærer, en time, et fag - begrænser skolerne i at kunne skabe optimale rammer for differentieret læring, som tager udgangspunkt i det enkelte barns motivation og læringsproces.

Udgangspunktet og præmissen for forsøget er, at vi reelt skal kunne sikre, at alle børn lærer mere og trives bedre. Derfor skal vi allerede tidligt i skoleforløbet kunne organisere undervisningen med langt højere grad af variation end folkeskoleloven tillader i dag. Det vil sige at kunne udvikle fleksible læringsmiljøer, der går længere end den nuværende traditionelle grundstruktur tillader og vi vil afprøve dette i et frikommuneforsøg.

Guldborgsund vil med denne ansøgning udfordre klassebegrebet som grundstruktur i folkeskolen og vil i nedenstående lave en definition og afgrænsning af begrebet.

1.2 Definition af klassebegrebet som grundstruktur i folkeskolen

Den traditionelle grundstruktur 'klassen' er både et begreb, et mind-set og en organisering der i praksis er fast cementeret i folkeskolen ved, at elever:

- Går i én klasse (fx 3. a)
- Har én klasselærer
- Modtager undervisningen i enkeltfag
- Minimumsantal timer for hvert enkeltfag

Klassebegrebet er både som struktur og organisering kendt og genkendelig af alle.

Klassen er en social, afgrænset størrelse – et fællesskab som forældre ved ens barn tilhører, og som man forpligtes til gennem lejrskoler, børnefødselsdage, forældresamarbejde etc. I samme struktur er viden om eget barns læring og progression, da man med 'en klasse, en lærer, et fag' ved, hvor man skal henvende sig, både hvis man som forældre vil vide, hvad der sker for ens barn i de enkelte fag, hvad der er sket i løbet af dagen, eller hvis barnet er ked af det eller har sociale udfordringer.

For forældre er 'klassen' noget man kan forholde sig til, fordi det er noget man selv har oplevet, og dermed er det genkendeligt.

Folkeskoleloven har siden 1993 bygget på forudsætningen om den udelte enhedsskole, hvor undervisningsdifferentiering er det bærende princip. Klassen og klassefællesskabet skal udgøre en fast base for elevernes undervisning og trivsel. Begrebet bygger således på præmis om, at det er sundt og udviklende for elever at tilhøre en elevgruppe med en sammensætning, der bygger på diversitet.

Dette vil fortsat kunne opfyldes inden for frikommuneforsøget, idet klassefællesskabet erstattes af et andet tilsvarende fællesskab, der dog i højere grad en 'klassen' vil kunne tilpasses den udvikling, som både den enkelte elev og gruppen vil opleve undervejs i hele skoleforløbet.

1.3 Udvikling af klassebegrebet til fleksible læringsmiljøer

Udviklingen af klassebegrebet giver langt bedre mulighed for at skabe variation og dermed mere læring. Nedenstående er de tre helt centrale elementer, som frikommuneforsøget vil have fokus på i forhold til den forventede forandring og effekt.

Elevers læring øges

Selve undervisningsdifferentieringen er fastlagt i folkeskoleloven i dag. Det vil sige, at undervisningens tilrettelæggelse, herunder valg af undervisnings- og arbejdsformer, metoder, undervisningsmidler og stofudvælgelse, skal i alle fag leve op til folkeskolens formål, mål for fag samt emner og varieres, så den svarer til den enkelte elevs behov og forudsætninger.

Al forskning inden for de sidste 15 år understreger, at elever netop ikke lærer i samme tempo men motiveres ved, at læringsmiljøet differentieres i forhold til deres individuelle behov.

Med fleksible læringsmiljøer i stedet for klasser

Hvis skoler ikke har klasser, men laver fleksible læringsmiljøer, kan skolerne lave læringsforløb, hvor det ikke kun er elevernes individuelle læringsmål, som er styrende for, hvordan læringen skal organiseres og struktureres, men hvor det også er muligt at tilrettelægge ud fra andre f.eks. blandede aldersgrupper, på tværs af spor, medarbejderes særlige kompetencer, elevernes interesser, læringsstile mv. Dette hele tiden med det formål at stimulere og motivere elevernes læring.

Skoler med små årgange vil have benefit af denne ændring og få mulighed for at etablere udviklende læringsmiljøer der er bæredygtige som fællesskab (5-10 elever) ved at matche elever på tværs af årgange.

Elevers trivsel øges

Klassebegrebet bygger helt grundlæggende på en ide om at et gennemgående, socialt fællesskab (fra 1.-9. kl.) er vigtigt for elevers udvikling. I forsøget fastholdes, at det gennemgående sociale fællesskab er vigtigt, men at udformningen af dette sociale fællesskab skal kunne være mere fleksibelt, og også i højere grad skal kunne rumme elevernes oplevelse af netop fællesskabet.

Social trivsel og venner i skolen er et væsentlig fundament for læring. Men klassen som vedvarende socialt fællesskab er ikke altid en tryk ramme for alle elever. Nogle gange kan det være stressende at opholde sig i en klasse, hvis der f.eks. er relationelle konflikter, magtrelationer i gruppen m.v. Med den nuværende grundstruktur kan en elev, der mistrives i sin klasse ikke bare flyttes til et nyt elevfællesskab i en anden klasse. Dette kan der være både praktiske, faglige, styringsmæssige og lovgivningsmæssige årsager til.

Hvis skolen ikke har klasser, men laver fleksible læringsmiljøer, vil skolen bedre kunne skabe socialt stimulerende miljøer for *alle* børn, og dermed øge sandsynligheden for, at den enkelte elev trives i skolen. Det vil give eleverne mulighed for at øge deres sociale netværk, da de nu vil have en naturlig interaktion med en bredere kreds af elever, end det er tilfældet hvis de går i en traditionel klasse.

Grundstrukturen med 'en klasse og en lærer' bærer nogle værdier i sig, som vi vil sikre ikke går tabt i forsøget, men som erstattes med en anden struktur der som minimum tilbyder forældre/elev:

- Tilgængelig viden om, hvordan går det med mit barns/min læring og progression
Denne gennemsigtighed vil blive sikret med de elektroniske elevplaner.
- At de altid ved, hvor de skal rette henvendelse i spørgsmål vedr. trivsel og læring.
Klasselærerfunktionen eksisterer ikke i forsøget. For at opnå en fast og tæt kontakt mellem elever, forældre og skolen får hver elev tildelt en kontaktlærer, som står for den tætte kontakt mellem skole og hjem. Det er medarbejderteamet omkring elevgruppen, der skal være med til at fastlægge dette.
- Et socialt fællesskab som eleven trives i
Der vil blive etableret Lærer/pædagogstyrede fællesskaber som elevernes trives i som erstatning for klassefællesskabet.

Det faglige miljø – styrke kvaliteten og sikre kontinuiteten

Grundstrukturen en klasse, et fag og en lærer har medført, at lærerne som udgangspunkt arbejder individuelt og har forberedt, gennemført og efterbehandlet deres undervisning alene. I tilfælde af lærerfravær, bliver der også hurtigt manglende kontinuitet i elevens læring.

Når elever er organiseret i klasser vil de som oftest have vikar i de timer, hvor f.eks. deres dansklærer er syg. Det gør, at eleverne får afbrudt deres faglige forløb og kontinuiteten i læringsforløbet forstyrres og i nogle tilfælde mistes helt ved langvarigt fravær.

Hvis skolen ikke har klasser, men laver fleksible læringsmiljøer, vil skolen kunne organisere undervisningen i teams eller tværgående samarbejder og udnytte undervisernes kompetencer og ressourcer bedst muligt, da den enkelte underviseres faglige, pædagogiske og didaktiske kompetencer udnyttes fuldt ud.

Elverne ville kunne få den underviser, der er mest kompetent inden for netop det område, de arbejder med på det givne tidspunkt, da underviserne nu bedre kan møde den enkelte elev ved hjælp af teamets individuelle kompetencer.

I tilfælde af sygdom eller uddannelse vil lærerteamet netop som team kunne understøtte og sikre kontinuiteten af elevernes læring.

Hvis man kan organisere sig med fleksible læringsmiljøer i stedet for klasser, vil det give et team af f.eks. lærer og pædagoger bedre mulighed for tværprofessionelt at arbejde med selve elevernes læring som et væsentligt element i deres kerneopgave. Antagelsen er, at sådanne forbedrede muligheder for at kunne levere en god kvalitet og for at kunne gøre en reel forskel for den enkelte elev, i sig selv er motiverende for medarbejderne.

1.4 Praktiske erfaringer med fleksible læringsmiljøer

Et eksempel fra Guldborgsund Kommune viser, hvordan der kan opnås positiv effekt ved at bryde med den eksisterende klassestruktur på en skole. Den konkrete situation indebar tre klasser på samme årgang, som af forskellige årsager var delvist i opløsning. Dette blev erstattet med fleksible læringsmiljøer i det omfang, det var muligt inden for gældende rammer.

Den overordnede læring af var:

- At eleverne profiterede både fagligt og socialt af fleksible læringsmiljøer
- At lærernes samarbejds muligheder er altafgørende for løbende at kunne overskue alle elevers potentialer og udfordringer og omsætte det til holddannelse, hvor der differentieres efter klare kriterier.

Case – Guldborgsund Kommune

Problemstilling

På en skole var tre 4. klasser, hvor sammensætningen af eleverne fagligt og socialt havde udviklet sig uhomogent gennem årene. Tilgang af nye elever kombineret med afgang af andre havde påvirket den oprindelige opdeling af elever i klasserne, og der var ikke længere en hensigtsmæssig spredning af elever i hver klasse (fagligt, drenge/piger mv.). Klasserne havde også nået en størrelse, hvor de samlet lå tæt på et antal, der indebar, at der kun blev tildelt ressourcer til to klasser.

Ca. 10 % af eleverne krævede særlig opmærksomhed og støtte i forhold til den almindelige klasseundervisning, og der var konkrete overvejelser i forhold til, om de skulle i betragtning til et andet skoletilbud, hvor der i højere grad kunne tages hånd om deres faglige og sociale problemer.

Praktisk organisering

Lærerne fra de tre 4. klasser blev samlet i team og drøftede mulige løsninger på ovennævnte udfordringer. I samarbejde med lærerne blev en model udarbejdet, hvor der netop skulle etableres så meget fleksibilitet omkring klassens læringsmiljø, som muligt. Der blev tilført omkring 20 ugentlige lektioner til holddannelse, og kriterierne for opdeling af hold blev fastlagt i teamet.

Det blev prioriteret, at de lærere der var på årgangen stort set kun havde timer der, så mulighederne for teamsamarbejdet var så optimalt som muligt. Alle timer på årgangen blev lagt parallelt.

Resultater og erfaringer

Fokus var på at skabe gunstige læringsmiljøer for alle elever, men med særlig interesse for at høste erfaringer vedr. de elever, hvis faglige og sociale udvikling var i den dårligste halvdel.

Nedenstående figur 1 viser, at der blev skabt en generelt øget fremgang for alle eleverne på parametrene: socialt, fagligt, støtte og inspiration samt ro og orden.

Det har således været muligt at fastholde og udvikle de elever, der havde den dårligste faglige og sociale udvikling.

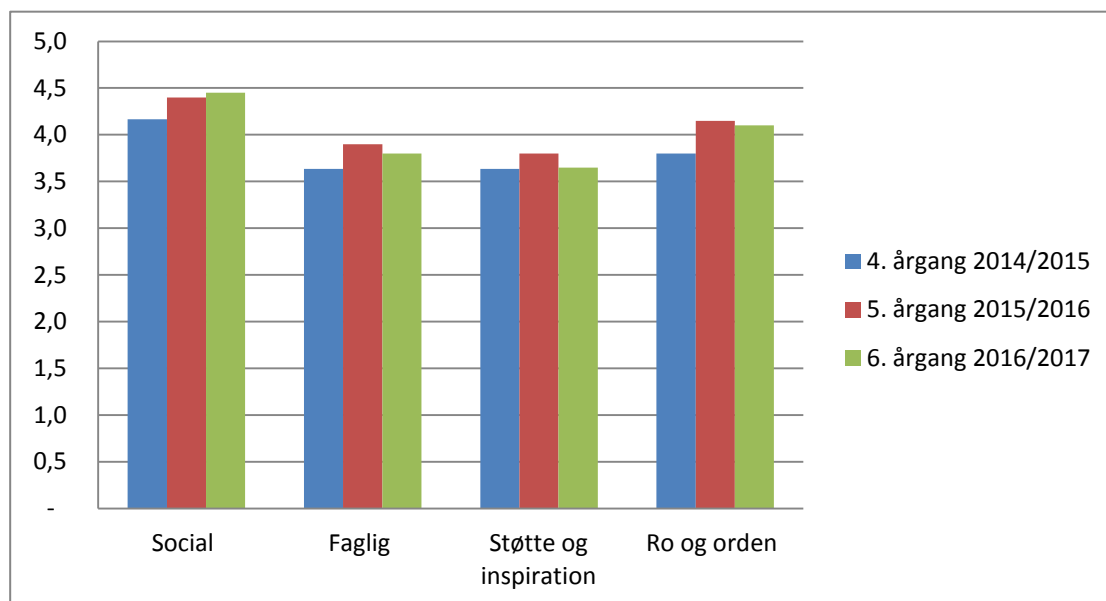
Den generelle tolerance eller rummelighed på tværs af hele årgangen blev forbedret for alle elever som konsekvens af, at en stor årgang gjorde det muligt at veksle mellem store og mindre fællesskaber.

Erfaringen viste også, at det gav øget mulighed for at differentiere undervisningen for eleverne og skabe miljøer, som matchede elever med lyst til særligt højt fagligt niveau i perioder.

Desuden kunne det konstateres, at denne fleksible tilgang til årgangens læringsmiljø med lærerteamet resulterede i en professionel samarbejdskultur, hvor lærerne i højere grad udnyttede hinandens kompetencer og skabte bedre feedback og co-teaching mellem lærerne omkring undervisningen.

Figur 1:

Årgangens trivsel og faglige resultater er generelt forbedret i perioden fra 4. til 6. årgang.

Guldborgsund Kommune vil i nærværende frikommuneforsøg tage udgangspunkt i disse hidtidige erfaringer.

1.5 Målgruppebeskrivelse

Projektets målgruppe er i udgangspunktet alle børn som er tilmeldt den almindelige folkeskole i Guldborgsund Kommune.

Forsøget vil blive afviklet på udvalgte skoler i kommunen. Hvilke skoler, der vil blive omfattet afgøres, når det er kendt om regeringen vil imødekomme frikommuneforsøget. Der vil i den forbindelse også være mulighed for, at nogle af disse skoler kan udvælge en eller flere årgange til forsøget.

Der vil altid være et folkeskoletilbud til rådighed i kommunen, der ikke indgår i forsøget, så elever og

forældre, der ikke ønsker at være omfattet af frikommuneforsøget sikres en mulighed for at gå i et traditionelt folkeskoletilbud.

2. Mål og forventede resultater

Det overordnede formål med udvikling af klassebegrebet er at skabe fleksible læringsmiljøer, der giver strukturer og en organisering, der fremmer alle børns læring og trivsel.

Formålet med forsøget er at afprøve, hvorvidt fleksible læringsmiljøer og udvikling af klassebegrebet i højere grad end i dag:

- Kan forbedre elevernes læring (progression)
- Kan forbedre elevernes trivsel og sociale netværk/relationer
- Kan skabe bedre rammebetingelser for at skolen kan organisere differentieret læring.
- Kan nyttiggøre undervisernes (lærere og pædagoger) faglighed og kompetence bedre
- Kan forbedre medarbejdernes trivsel og arbejdsglæde

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Frikommuneforsøget indebærer, at der konkret søges om fritagelse fra følgende bestemmelser i folkeskoleloven:

- Loft over klassestørrelser, jf. § 17.
- Skolens leders ansvar for, at det undervisende personale, der er tilknyttet klassen, planlægger og tilrettelægger undervisningen, så den rummer udfordringer for alle elever, jf. § 18.
- At skolen deles i klasser, jf. § 25.
- Reglerne om holddannelse, jf. § 25 a.

4. Hvordan realiseres de forventede resultater

Guldborgsund Kommune ønsker mulighed for at afprøve forskellige modeller som forholder sig til to typer af grundvilkår som eksisterer for drift af kommunens skoler:

- 1) Skoledistrikter med højt børnetal. Skolerne har elever nok til at oprette flere parallelklasser på samme årgang (f.eks. to eller tre spor pr. årgang)
- 2) Skoledistrikter med lavt børnetal. Skolerne har svært ved at oprette klasser, fordi årgangene er små og eleverne få.

Modellerne er pt. ikke fastlagt konkret. Nedenstående eksempler er fra forsøg, der er afprøvet i andre kommuner. Organiseringen og designet af frikommuneforsøget på skolerne skal udvikles i samarbejde med netop den enkelte skole. Denne inddragelse er afgørende for at kunne opnå effekt af forsøget.

Her vil der den viden og de erfaringer, man har gjort sig i andre kommuner komme til at indgå.

Ad.1: Årgangshold – skoledistrikter med store årgange

Årgangsmodellen er en udvidet anvendelse af holddannelse på den enkelte årgang og bryder med den almindelige klassesætning. Det kan give mulighed for en holddannelse ud fra en række pædagogiske begrundelser, der kan understøtte differentieringen af undervisningen såvel som styrkelsen af relationsdannelsen på tværs af en eller flere årgange.

Ideen bag denne tilgang er at koordinere planlægning af parallelklasser på en årgang. Det viser sig fx ved parallellagte timer, fleksible læringsmiljøer med elever fra årgangen og et team af lærere og pæ-

dagøger, der varetager alle opgaver på årgangen. Fordelen ved denne model er, at jo flere fagprofessionelle der er ansvarlig for elever fra samme årgang des større mulighed for differentiering og variation. Ligeledes kan forberedelse af læringsforløb optimeres med denne tilgang.

Eksempel:

En skole organiserer undervisning i dansk og matematik som årgangshold. På 3. årgang er der fx 55 elever og 2 dansklærere. I en model med fleksibelt læringsmiljø er de to dansklærere i fællesskab ansvarlig for alle elevers læring. De drøfter indbyrdes deres seneste observationer af de enkelte elevers faglige udvikling. Hvad der motiverer eleven, hvad der vil være næste passende udfordring for vedkommende, hvordan det metodisk kan gribes an og sammen med hvilke andre elever. Lærerne kan tilrettelægge læringsmiljø med høj grad af dynamik og fleksibilitet for at opfylde trinmålet for faget dansk.

Dansklærere tilrettelægger i fællesskab, hvordan de skal fordele sig indbyrdes på holdene med fokus på, hvad eleverne har brug for og hvad de som lærere hver især er stærke til i en læringssammenhæng.

Lærerne anvender hermed hinandens ressourcer og kompetencer til at styrke læringsforløbet for alle elever.

I tilfælde af eventuelt fravær hos en lærer vil kontinuiteten i elevernes læring ikke påvirkes, da fraværsituationen ikke medfører tab af viden om, hvor eleverne var sidst og skal nu – da den viden er indlejret i teamet og kan håndteres af teamet.

Hver lærer er kontaktlærer for et antal af elever.

Model 2: Fleksible læringsrum på tværs af årgange – skoledistrikter med små årgange

Nogle skoledistrikter er tyndt befolkede med lavt børnetal. Skolerne har svært ved at oprette klasser, fordi årgangene er små og eleverne få. Med fleksible læringsmiljøer på tværs af årgange, vil disse skole kunne organiseres på nye og inspirerende måder, der ikke er afhængige af om der f.eks. skal oprettes en klasse med 12 elever, hvis der ikke er flere på den årgang i det pågældende distrikt.

Dette gøres ved hjælp af løbende og skiftende holddannelse på tværs af årgange – allerede fra 0. til 4. årgang. Holddannelsen anvendes her i udstrakt grad over længere periode, og kan tage udgangspunkt i forskellige kriterier, med udgangspunkt i motiverende undervisning som ligger tæt på elevernes nærmeste udviklingszone.

Inspiration til at etablere fleksible læringsmiljøer på tværs af årgange kommer fra afprøvede forsøg på Buskelundsskolen i Silkeborg Kommune.

Eksempel:

På Buskelund skolen er skoledagen opdelt i hjemmetid og uderum for at understøtte elevernes læring bedst. Eleverne bevæger sig i løbet af sin skoletid (i alt ca. 10 år) igennem tre afdelinger:

- Lilleskolen (0-3 årgang), 8 hjemmegrupper, 28 elever pr. gruppe
- Storeskolen (4-6 årgang), 8 hjemmegrupper, 20 elever pr. gruppe
- Projektskolen (7-10 årgang), 9 hjemmegrupper, 17 elever pr. gruppe

Hver afdeling har sin egen kultur, som passer til aldersgruppen.

Hjemmegrupperne i Lille- og Storeskolen er sammenhængende parvis, således at eleverne møder tidligere kammerater, når de går fra den ene til den anden afdeling. I Projektskolen fordeles de nye 7.årgange i Projektskolens eksisterende primærgrupper.

Alle afdelinger rummer således både det lille børnefællesskab i hjemmegruppen, de større i teamet (75-100 elever) samt de største fællesskaber i afdelingen (150-200 elever). Hvor meget eleverne befinder sig i de små, de større og de største læringsfællesskaber ændrer sig over tid i skoleforløbet.

Ideen, bag at organisere fleksible læringsmiljøer i afdelinger med aldersintegrerede grupper og udbredt brug af holddannelse på tværs, er at give mulighed for en større palet af forskellige fleksible læringsmiljøer for eleverne: fra de små og trygge fællesskaber til de store og ukendte. Fra de forpligtende til de selvbestemte, og fra de udadrettede fællesskaber til dem med fokus på de indadrettede.

Organiseringen giver lærerteamet forskellige didaktiske og pædagogiske muligheder, der kan anvendes ved planlægning og gennemførelse af de læringsmiljøer, som elevernes læring og undervisning gennemføres i.

Teamet har således mange muligheder for at skabe læringsmiljøer:

- Der er tilpasset det aktuelle elevfællesskab
- Er fleksible så de kan omorganiseres i konkrete perioder for at tilgodese elevgruppen og de enkelte elevers behov fx ved sygefravær.

5. Evaluering

Guldborgsund vil med dette forsøg afprøve, hvorvidt udviklingen af klassebegrebet med udbredt brug af fleksible læringsmiljøer kan skabe større trivsel og læring for alle elever.

Der vil i evalueringen blive lagt særlig vægt på at kunne identificere, hvilke betingelser der er de afgørende forudsætninger for, om den ønskede effekt opnås. Endvidere vil det have en særlig opmærksomhed, om alle elever har lige stor gavn af forsøget.

Det endelige evalueringdesign vil tilrettelægges i samarbejde KORA.

Evalueringen skal kunne følge:

- Elevernes trivsel og læring
- Medarbejdertrivsel
- Forældresamarbejde

Herudover vil der blive lagt vægt på at identificere betydningen af andre styringsmæssige og organisatoriske faktorer.